

Statistiky nově přijatých žáků a absolventů Česká republika

Obsah

1	Wybrané základní údaje Česká republika	3
2	Nově přijatí žáci do středního vzdělávání v České republice.....	4
2.1	VÝVOJ POČTŮ A PODÍLŮ ŽÁKŮ VSTUPUJÍCÍCH DO STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
2.2	PODÍLY NOVĚ PŘIJÍMANÝCH ŽÁKŮ V KRAJI	4
2.3	POČTY NOVĚ PŘIJÍMANÝCH ŽÁKŮ	6
3	Absolventi středního vzdělání v České republice	7
3.1	VÝVOJ POČTU A PODÍLU ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁNÍ.....	7
3.2	PODÍLY ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁNÍ V KRAJI	7
3.3	POČTY ABSOLVENTŮ V KRAJI.....	8
4	Vývoj vzdělanostní struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání	10
4.1	STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM (E, H)	10
4.2	STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU A ODBORNÝM VÝCVIKEM (L/0)	11
4.3	STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM A S MATURITNÍ ZKOUŠKOU A ODBORNÝM VÝCVIKEM (KATEGORIE H, E A L/0).....	12
4.4	STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU (KATEGORIE M)	14
4.5	GYMNAZIÁLNÍ VZDĚLÁNÍ (KATEGORIE K).....	15
4.6	STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU NAVAZUJÍCÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLU V SOUHRNU (KATEGORIE K, M, L0).....	16

1 Vybrané základní údaje Česká republika

Tab. 1: Vybrané základní údaje pro rok 2022

Ukazatel	Česká republika
Počet obyvatel (k 31. 12. 2022)	10 827 529
Průměrný věk (k 31. 12. 2022)	42,6
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let	
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,3%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	85,3%
Podíl ekonomicky aktivních žen	73,0%
Údaje o nezaměstnanosti (rok 2022, zdroj VŠPS)	
Míra nezaměstnanosti	2,2%
Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 20-24 let	4,9%
Míra nezaměstnanosti u lidí se základním vzděláním	12,7%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných	27,5%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Užitečná webová stránka: <http://www.statnisprava.cz/>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019 - 2023: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodobé-zamery-cr>

2 Nově přijatí žáci do středního vzdělávání v České republice

Data uveřejněná v tomto přehledu vychází z analýz realizovaných Národním pedagogickým institutem České republiky, není-li uvedeno jinak. Uvedené grafy a tabulky se věnují aktuálnímu stavu, ale i dlouhodobému vývoji počtu a podílu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice v jednotlivých kategoriích vzdělání.

2.1 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtu a podílu nově přijímaných žáků a studentů do středního a vyššího odborného vzdělávání v České republice v denním studiu.

Pozornost je primárně zaměřena na vývoj počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ve věkové hladině kolem 15ti let. V údajích jsou tedy zahrnuti nově přijímaní žáci do 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty nově přijímaných žáků do nástavbového studia a vyššího odborného vzdělávání.

Shrnutí

Ve školním roce 2023/24 byl počet nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice 126 650 žáků. V České republice se **podíl nově přijímaných žáků** ve všech kategoriích vzdělání v posledních pěti letech pohybuje **přibližně na stejné úrovni**. Relativně rostoucí tendence je vidět u podílu žáků hlásících se do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (M) a mírný pokles u gymnaziálního vzdělání (K).

V průměrech za celou Českou republiku nastupuje **nejvíce** žáků do oborů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (M) a do středního vzdělání s výučním listem (E, H).

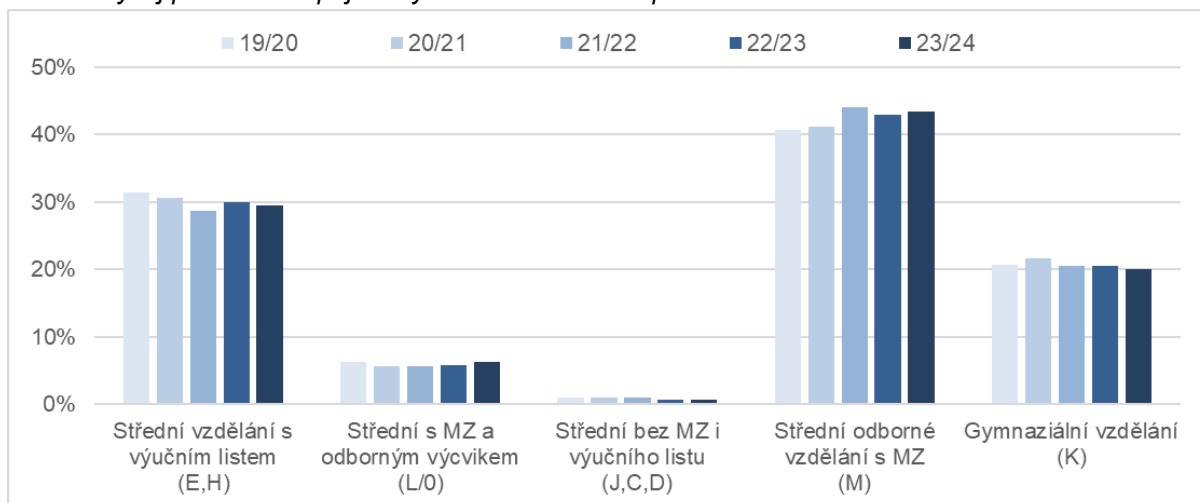
2.2 Podíly nově přijímaných žáků v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje podílů žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let.

Z vyobrazení je patrné, že podíl nově přijatých žáků se ve všech kategoriích vzdělání od školního roku 2018/2019 nijak výrazněji nezměnil. V České republice **dlouhodobě nejvíce** žáků vstupuje do středního odborného vzdělání ukončeného maturitní zkouškou (M).

V posledních pěti letech se podíl nově přijatých žáků do středního vzdělání s maturitní zkouškou pohybuje průměrně na 43 %, tj. **necelá polovina všech nově přijímaných žáků v České republice**. Hned za nimi se co do podílu nově přijímaných žáků řadí střední vzdělání ukončené výučním listem, kam přichází průměrně 29 % žáků. Podobný podíl žáků se hlásí na gymnázia, kam přichází průměrně 21,3 % žáků vstupujících do středního vzdělání po ukončení základního vzdělání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (průměrně 5,9 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělání bez maturity i výučního listu (přibližně 0,9 %).

Graf 1: Vývoj podílu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium

Pokud se podíváme detailněji na údaje ze školního roku 2023/24, v České republice bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (43,2 %). Necelých 30 % nově přijímaných žáků nastoupilo do středního odborného vzdělání s výučním listem (29,3 %). O něco menší podíl žáků přicházel na gymnázia (20,2 %), přičemž ještě méně žáků nastoupilo do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (6,2 %). Nejmenší podíl žáků začal studovat v oborech středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,8 %), kde se jedná především o praktické školy, jejichž účelem je rozšíření všeobecného vzdělání a získání základních pracovních dovedností.

Tab. 2: Podíly nově přijímaných žáků v České republice¹

Kategorie vzdělání	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	30,0%	28,9%	27,2%	29,3%	29,5%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	5,7%	5,5%	6,0%	6,0%	6,2%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	41,3%	42,5%	44,3%	43,4%	43,2%
Gymnaziální vzdělání (K)	22,1%	22,1%	21,6%	20,5%	20,2%

Na krajské úrovni lze nalézt zřetelné odchylky od celorepublikových hodnot. Například v hlavním městě Praha je výrazně nižší zastoupení nově přijímaných žáků do středního vzdělání s výučním listem (18,5 %) a naopak zřetelně nadprůměrné podíly žáků vstupujících do gymnaziálního vzdělání (29,4 %). Významný odklon od celorepublikových hodnot se současně projevuje v Karlovarském kraji, ve kterém je vyšší podíl žáků přicházejících do středního vzdělání s výučním listem (37,6 %). Podobná situace nastává ve středním vzdělání s výučním listem v Ústeckém kraji (36,0 %). Do obou krajů navíc přichází méně žáků na gymnázia (v Ústeckém 15,4 %, v Karlovarském 16,2 %). V Libereckém kraji je vyšší podíl nově přijatých žáků do středního odborného vzdělání s výučním listem a naopak nižší podíl gymnázií ve srovnání s celorepublikovým průměrem. Detailnější pohled na krajské srovnání nabízí níže uvedený vývoj vzdělanostní struktury v České republice.

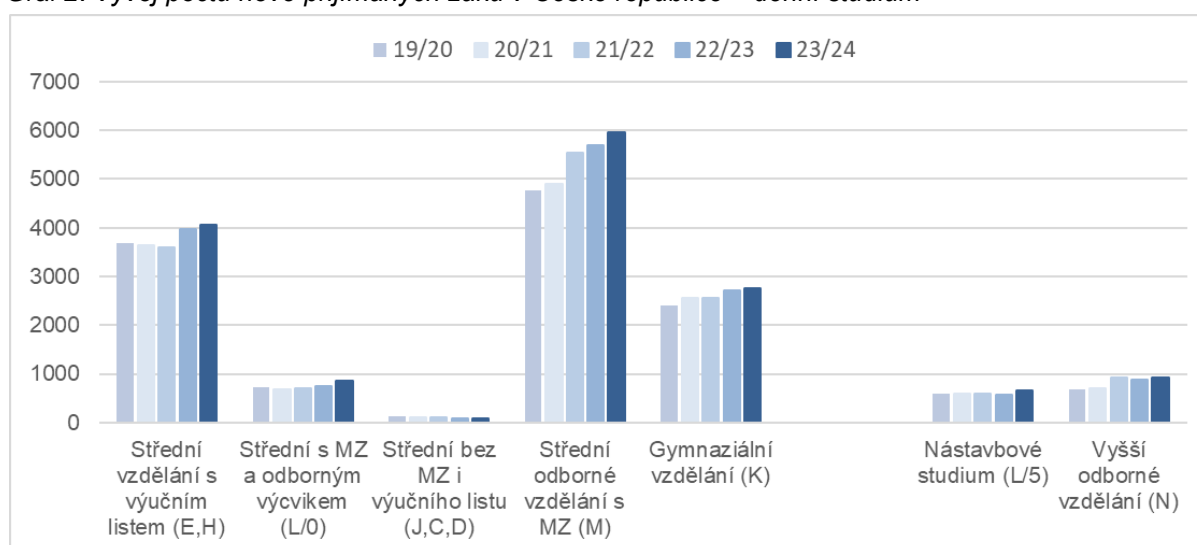
¹ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

2.3 Počty nově přijímaných žáků

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje počtu žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let v České republice. Od školního roku 2018/19 postupně dochází v České republice k navyšování počtu nově přijatých žáků do středního vzdělání po ukončení základního vzdělání. **V roce 2023/24 nastoupilo v České republice do středního vzdělání 126 650 žáků, přičemž z toho 88 214 nastoupilo do středního vzdělání ukončeného maturitní zkouškou.**

V České republice bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (54 743 žáků). Do středního vzdělání s výučním listem nastoupilo 37 380 žáků a na gymnáziích začalo studovat 25 645 žáků. Dále do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem bylo přijato 7 826 žáků, přičemž nejméně početné je zastoupení žáků přijímaných do středního vzdělání, které není zakončené výučním listem ani maturitní zkouškou 1 056 žáků. Do jiných forem studia (večerní, dálkové atd.) bylo přijato poměrně málo žáků.

Graf 2: Vývoj počtu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium²

Poměrně značné jsou počty žáků přijatých do nástavbového studia pro absolventy tříletých učebních oborů (5 491 žáků) a do vyššího odborného vzdělávání 5 937 žáků. V těchto oborech je přijímán i poměrně vysoký počet žáků do jiných forem studia (nástavbové studium – 2 170, vyšší odborné vzdělávání 3 212).

Rostoucí tendence ve všech kategoriích jsou z grafu zřetelné. Významnější nárůst nově přijímaných žáků se projevil především v kategorii středního odborného vzdělání s MZ (meziroční nárůst o 2 732 žáků).

² V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich počet je příliš malý.

Tab. 3: Vývoj počtu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium

Kategorie vzdělání	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	30912	30507	30199	35155	37380
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/0)	5879	5798	6662	7211	7826
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	934	944	909	990	1056
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	42552	44847	49134	52011	54743
Gymnaziální vzdělání (K)	22744	23320	23935	24602	25645
Nástavbové studium (L/5)	4666	4990	5654	5461	5491
Vyšší odborné vzdělání (N)	4972	5106	5909	5844	5937

3 Absolventi středního vzdělání v České republice

Uvedené grafy a tabulky se věnují aktuálnímu stavu, ale i dlouhodobému vývoji počtu a podílu absolventů v České republice v jednotlivých kategoriích středního vzdělání. Počty a podíly absolventů provází dlouhodobé trendy, které jsou charakteristické mírou potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v konkrétním kraji.

3.1 Vývoj počtu a podílu absolventů středního vzdělání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtu a podílu absolventů středního odborného vzdělání v kraji v denním studiu.

Shrnutí

Celkový počet absolventů denního studia v roce 2023 činil 84 118, z toho absolventů středního vzdělání s maturitou bylo 61 064. Nejvíce absolventů pochází ze středního vzdělání s maturitní zkouškou (M), což je v souladu s počty nově přijímaných žáků před 4 lety.

Podíl absolventů se ve všech kategoriích vzdělání v posledních pěti letech pohybuje přibližně **na stejné úrovni.**

3.2 Podíly absolventů středního vzdělání v kraji

Níže uvedená tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje podílů absolventů jednotlivých kategorií vzdělání. Z vyobrazení je patrné, že podíl absolventů zůstává za posledních 5 let v jednotlivých kategoriích vzdělání podobný.

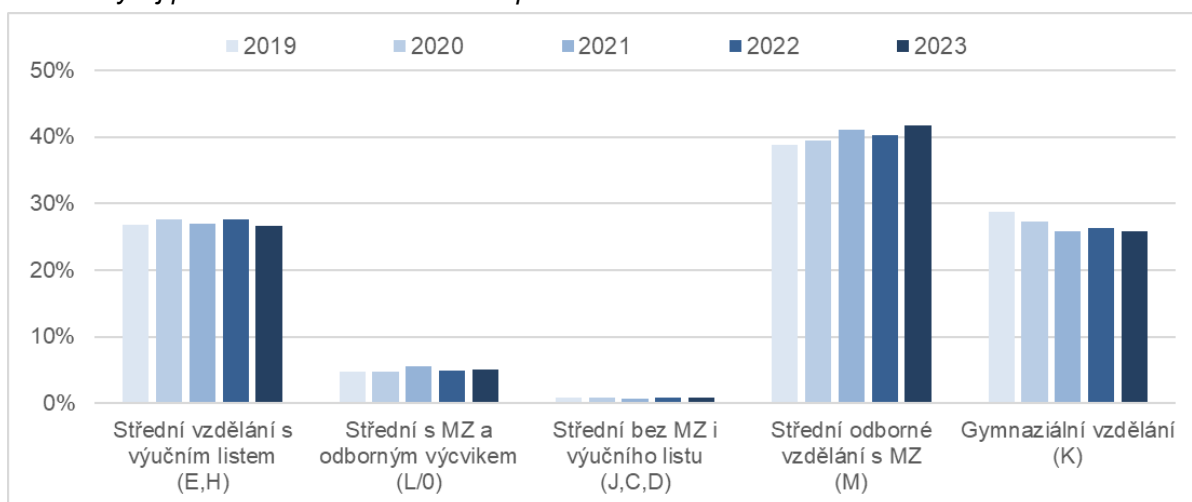
V roce 2023 v České republice ukončilo relativně nejvíce absolventů střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (41,7 % absolventů). Přibližně čtvrtina absolventů dále ukončila gymnaziální vzdělání (25,8 %) a podobný podíl absolventů ukončil střední odborné vzdělání s výučním listem (26,6 %). Ještě méně absolventů pocházelo ze středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (5,1 %). Nejmenší podíl absolventů připadá na střední vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,8 %), kde se jedná především o praktické školy. Ve srovnání s rokem 2022 se mírně snížil počet absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem (o 1 p. b.) a naopak vzrostl podíl absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (o 1,4 p. b.). U ostatních kategorií jsou meziroční posuny o méně než 1 p. b.

Tab. 4: Vývoj podílu absolventů v České republice - denní studium

Kategorie vzdělání	2019	2020	2021	2022	2023
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	26,9%	27,6%	26,9%	27,5%	26,6%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	4,7%	4,8%	5,5%	5,0%	5,1%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	0,9%	0,9%	0,7%	0,9%	0,8%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	38,9%	39,4%	41,0%	40,3%	41,7%
Gymnaziální vzdělání (K)	28,7%	27,3%	25,8%	26,3%	25,8%

Níže uvedený graf přehledně ukazuje, že z hlediska počtu absolventů v jednotlivých kategoriích vzdělání nedochází k příliš významným výkyvům. Vidíme, že největší podíl absolventů pochází ze středního odborného vzdělání ukončeného maturitní zkouškou, u kterého je zároveň zřetelný mírný nárůst podílu absolventů v roce 2023.

Graf 3: Vývoj podílu absolventů v České republice – denní studium³

Na krajské úrovni lze nalézt zřetelné odchylky od celorepublikových hodnot. Například v hlavním m. Praha je výrazně nižší zastoupení absolventů středního vzdělání s výučním listem (rozdíl 10 p .b.) a naopak zřetelně nadprůměrné podíly absolventů gymnaziálního vzdělání (rozdíl 6,1 p .b.). Významný odklon od celorepublikových hodnot se současně projevuje v Ústeckém, Libereckém a Plzeňském kraji, ve kterých je menší podíl absolventů gymnaziálního vzdělání. Liberecký kraj naopak významně vyniká v podílu absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou (rozdíl 4,9 p. b.), jedná se o největší podíl se srovnání se všemi kraji. Detailnější pohled na krajské srovnání nabízí níže uvedený vývoj vzdělanostní struktury v České republice.

3.3 Počty absolventů v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání počtu absolventů jednotlivých kategorií vzdělání. Počty absolventů jsou vhodnými ukazateli především pro krajské plánování. Pro sledování vývoje vzdělanostní struktury se z praktického hlediska příliš nehodí, protože jsou ovlivněny populačními změnami.

³ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti absolventi jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

Níže uvedená tabulka se zaměřuje na vývoj počtu absolventů středního vzdělání. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty absolventů nástavbového studia a vyššího odborného vzdělání.

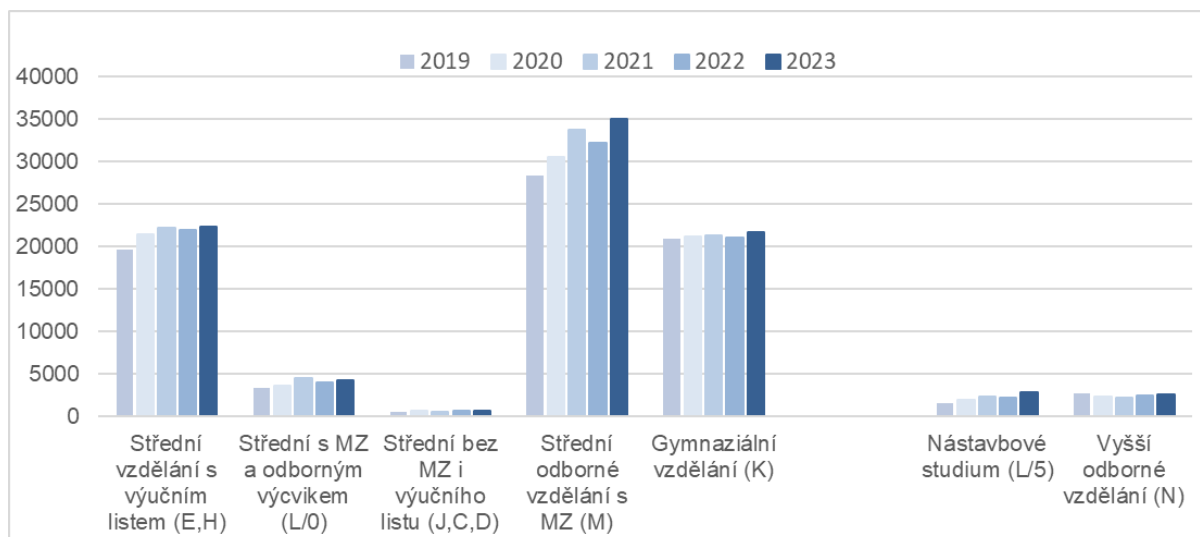
Tab. 5: Počty absolventů v České republice – denní studium

Kategorie vzdělání	2019	2020	2021	2022	2023
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	19643	21456	22185	22042	22367
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	3454	3710	4539	4003	4289
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	635	684	588	694	687
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	28434	30640	33811	32251	35096
Gymnaziální vzdělání (K)	20979	21221	21283	21037	21679
Nástavbové studium (L/5)	1601	1943	2310	2271	2864
Vyšší odborné vzdělání (N)	2721	2372	2272	2535	2582

V roce 2023 ukončilo v České republice nejvíce absolventů střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (35 096 absolventů). Gymnaziální vzdělání ukončilo 21 679 absolventů a střední vzdělání s výučním listem 22 367 žáků. Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem absolvovalo 4 289 žáků, nejméně početná je kategorie středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (687 absolventů).

Rostoucí tendence můžeme vidět u počtu absolventů nástavbového studia (2 864 absolventů), a naopak klesající tendence počtu absolventů vyššího odborného vzdělávání (2 582 absolventů) v denní formě studia.

Graf 4: Počty absolventů v České republice – denní studium⁴

Po klesající tendenci celkového počtu absolventů, která vyvrcholila v roce 2016⁵, nastal postupný nárůst absolventů téměř ve všech kategoriích vzdělání. Výše uvedený graf nabízí pohled na vývoj posledních

⁴ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti absolventi jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich počet je příliš malý.

⁵ Významný pokles v roce 2016 byl způsoben zejména zavedením nové formy maturitní zkoušky, přičemž tento jev byl nejvýraznější u maturitních oborů odborného charakteru (zejména nástaveb).

pěti let a je zde vidět rostoucí trend téměř ve všech kategoriích vzdělání a růstový trend pokračuje i v roce 2023. Výjimku představuje vyšší odborné vzdělání, ve kterém počty absolventů v posledních pěti letech spíše kolísají.

4 Vývoj vzdělanostní struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání

Následující kapitola pojednává o vzdělanostní struktuře žáků ve středním a vyšším vzdělání v České republice. Vzdělanostní struktury a jejich vývoj v jednotlivých krajích jsou detailněji představeny v přehledech o konkrétních krajích. V této části je uvedeno celkové srovnání krajských a celorepublikových hodnot podle jednotlivých kategorií vzdělání, a to jak z pohledu podílů nově přijatých žáků, tak i absolventů.

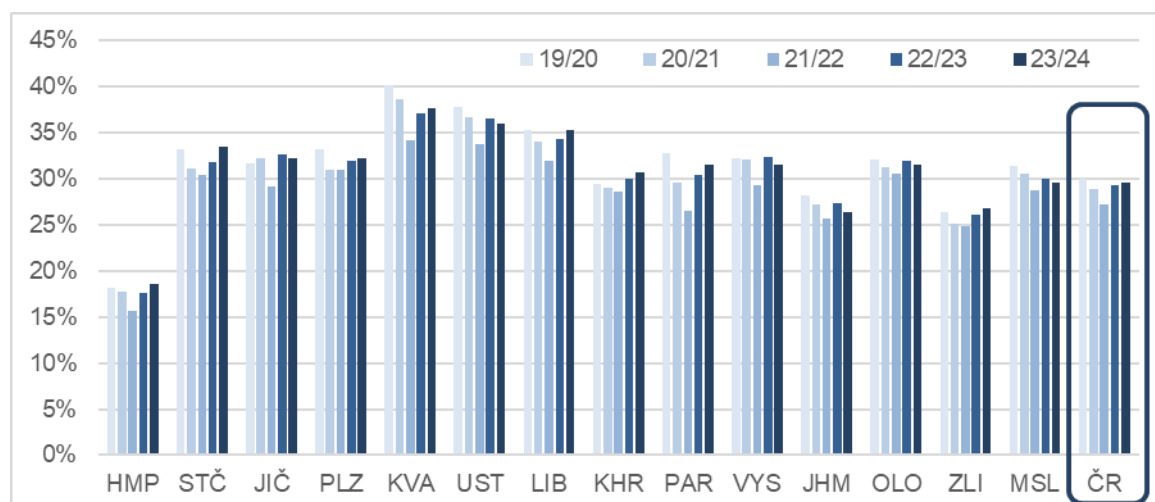
4.1 Střední vzdělání s výučním listem (E, H)

Vlivem informačních kampaní či podpory zájmu o některé učební obory formou stipendií a jiných výhod se podařilo ve školním roce 2009/10 přerušit pokles podílového zastoupení žáků ve středním vzdělání s výučním listem. Na úrovni celorepublikových hodnot růstová tendence vyvrcholila v roce 2019/20 a následně docházelo k mírnému poklesu. V roce 2023/24 dochází v 9 ze 14 krajů v různé míře k nárůstu podílového zastoupení nově přijatých žáků do této kategorie vzdělání.

V posledním roce narostl podíl nově přijatých žáků do středního vzdělání s výučním listem především ve Středočeském (o 1,6 p. b.), v Pardubickém (o 1,1 p. b.), v Libereckém kraji a v Praze (shodně o 1 p. b.). Pokles oproti roku 2022 je naopak patrný nejvíce v Jihomoravském kraji (o 1 p. b.) a v kraji Vysočina (o 0,9 p. b.)

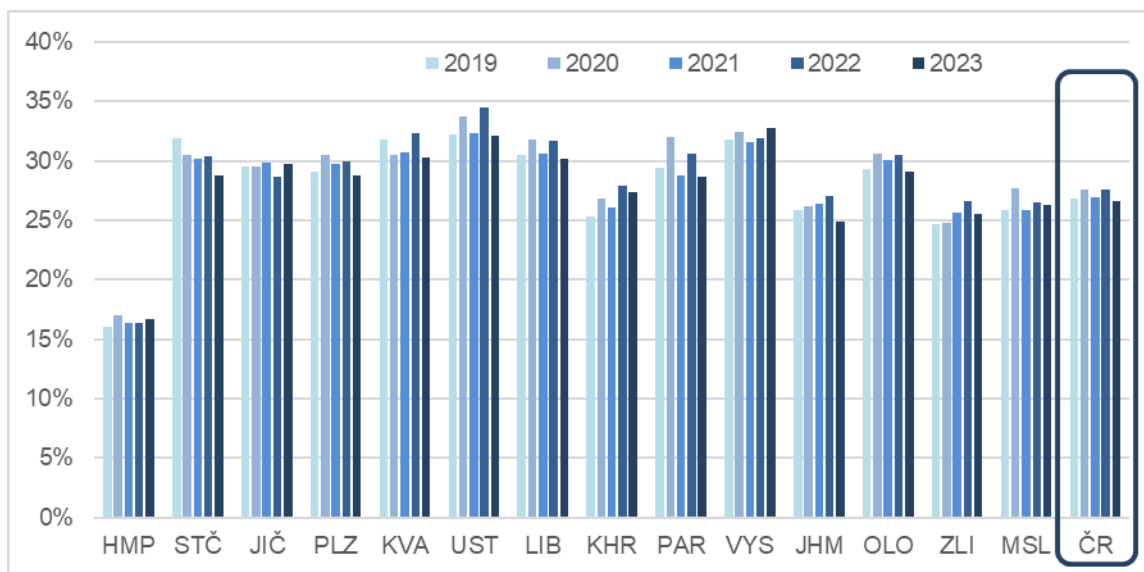
Největší podíl nově přijímaných žáků do středního vzdělání s výučním listem vykazuje stabilně kraj Karlovarský (37,6 % žáků), Ústecký (36,0 % žáků) a Liberecký (35,3 % žáků). Naopak nejnižší podíl nově přijímaných žáků do středního vzdělání s výučním listem vykazuje hlavní město Praha (18,5 %), která má v tomto ohledu určitá strukturální specifika. Nižší podíly přijímaných žáků vykazuje také Zlínský (26,7 %) a Jihomoravský kraj (26,3 %). Průměrný podíl v celé České republice v roce 2023 dosahuje 29,5 %.

Graf 5: Vývoj podílu nově přijatých do středního vzdělání s výučním listem v krajích v ČR

Celkový vývoj podílů absolventů středního vzdělání s výučním listem v České republice souvisí se změnami v tendenci nově přijímaných před třemi roky. Ve většině krajů došlo meziročně k poklesu zastoupení této kategorie. Největší pokles nastal v Ústeckém a Jihomoravském kraji (o 2,3 resp. 2,2 p. b.). Podíly této kategorie pak klesly také v kraji Karlovarském (o 2 p. b.) a Pardubickém (o 1,9 p. b.) Největší nárůst podílu nastal v Jihočeském kraji (o 1 p. b.), a v kraji Vysočina (0,9 p. b.).

Graf 6: Vývoj podílů absolventů středního vzdělání s výučním listem v krajích

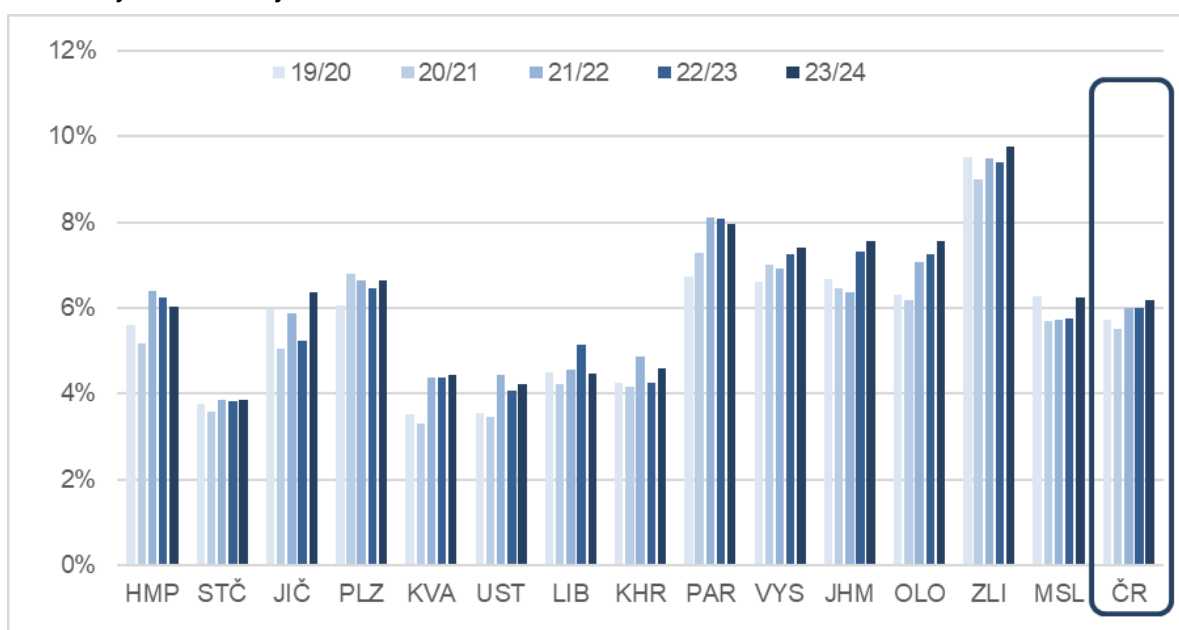

Z grafu jsou zřejmé odlišnosti v podílech v jednotlivých krajích. Nejnižší podíl absolventů středního vzdělání s výučním listem byl v krajích, které figurují na předních místech i v případě nejnižšího podílu nově přijímaných žáků, a těmi jsou hlavní město Praha (16,7 %), dále pak Jihomoravský kraj (24,9 %) a Zlínský (25,5%) a Moravskoslezský kraj (26,6 %). Naopak nejvyšších podílů dosahují Kraj Vysočina (32,8 %), kraj Ústecký (32,2 %) a Karlovarský kraj (30,3 %).

4.2 Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L0)

Vývoj podílů nově přijímaných v této kategorii v ČR je v posledních letech mírně kolísavý, a to i přes perspektivnost této přípravy, která splňuje zájmy žáků a jejich rodičů o maturitní vzdělání a na druhé straně poskytuje pro trh práce potřebné vysoce kvalifikované vyučené pracovníky. Krajské rozdíly jsou však poměrně velké a mají značně rozdílný vývoj, zřejmý je i rozdíl mezi českými a moravskými kraji. Významné postavení má tato kategorie vzdělání ve Zlínském, Pardubickém, Olomouckém či Jihomoravském kraji a dále v Kraji Vysočina. Podílové rozložení je ovlivněno celkově nízkým počtem škol v této kategorii vzdělání.

Graf 7: Vývoj podílů nově přijatých do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

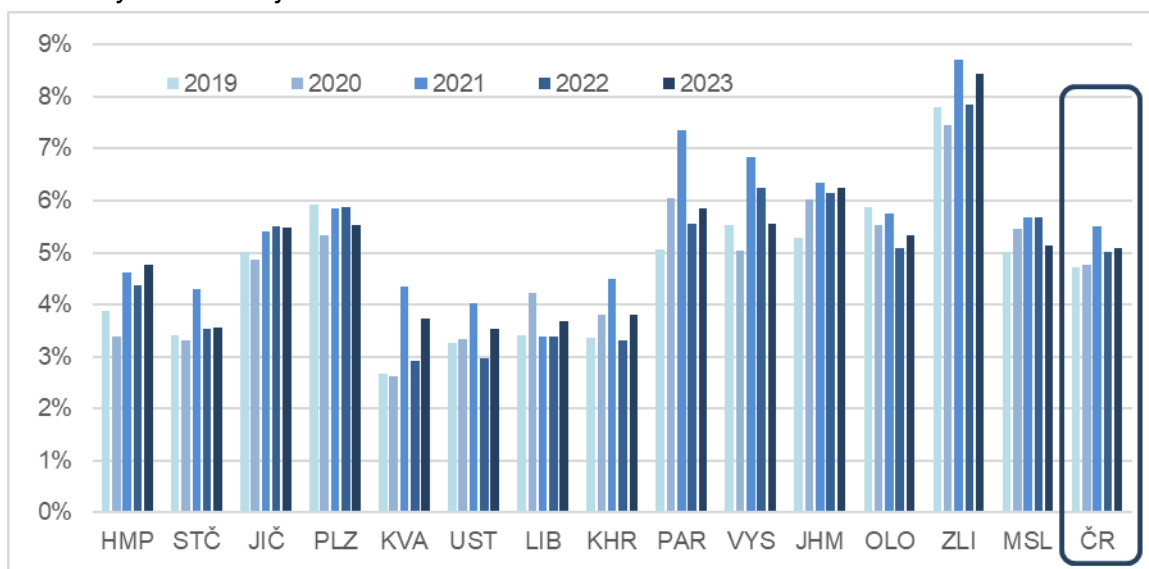

Ve školním roce 2023/2024 byl největší podíl nově přijatých žáků ve Zlínském kraji (9,8 %), a dále v Pardubickém (7,9 %) a v Olomouckém kraji (7,6 %). Naopak nejnižší podíly byly zaznamenány v kraji Středočeském (3,9 %), Ústeckém (4,2 %) a Královéhradeckém kraji (4,4 %).

Oproti roku 2022/23 nedošlo v této kategorii vzdělání k příliš významnému nárůstu v žádném kraji. Podílové zastoupení je opět významně ovlivněno nízkým počtem škol této kategorie v krajích.

Níže uvedený graf ukazuje vývoj podílů absolventů v uplynulých pěti letech.

Graf 8: Vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

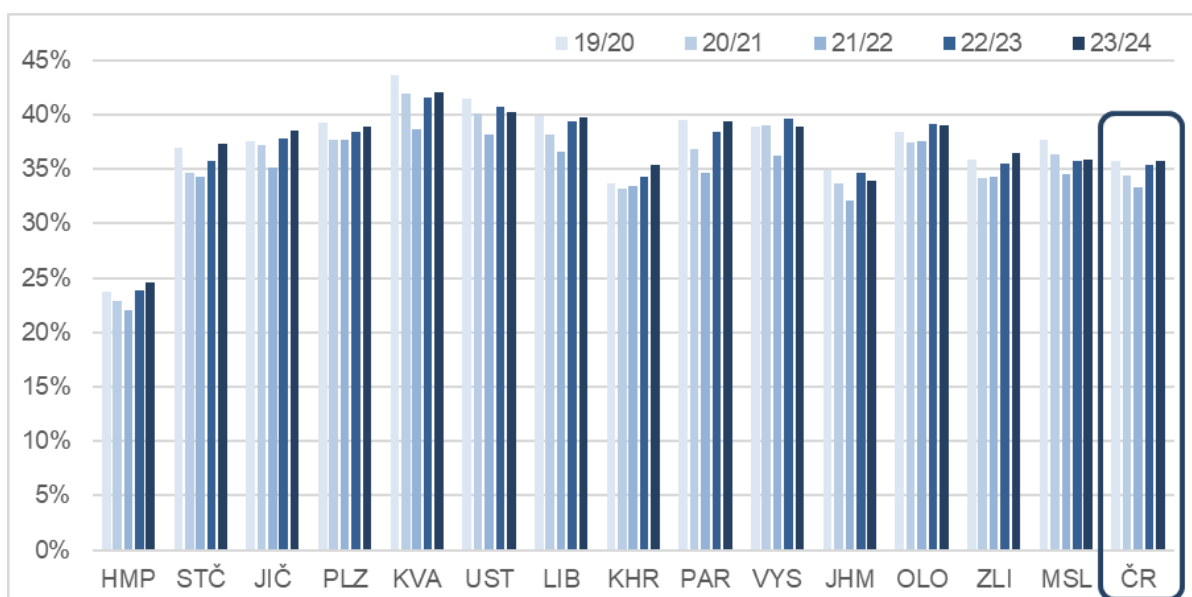
V minulosti byl zřejmý propad podílů absolventů, který byl spojený s problémy a neúspěšností v nové formě maturitní zkoušky. V roce 2017 se propad zastavil a postupně dochází k mírnému nárůstu podílu absolventů. Rozdíly v rámci jednotlivých krajů jsou velmi různé. V roce 2023 nedošlo k výrazným posunům v podílu absolventů této kategorie vzdělání. Největší meziroční pokles je v Kraji Vysočina (posun o 0,7 p. b.), naopak nárůst je patrný v Karlovarském kraji (posun o 0,8 p. b.).

Největší podíl absolventů této kategorie vzdělání ukončil vzdělání ve Zlínském kraji (8,4 %), a dále v krajích Jihomoravském (6,3 %) a v Pardubickém kraji (5,9 %). Naopak nejmenší podíly žáků byly zaznamenány Ústeckém kraji (3,5 %), Středočeském (3,6 %) a Libereckém kraji (3,7 %).

4.3 Střední odborné vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie H, E a L/0)

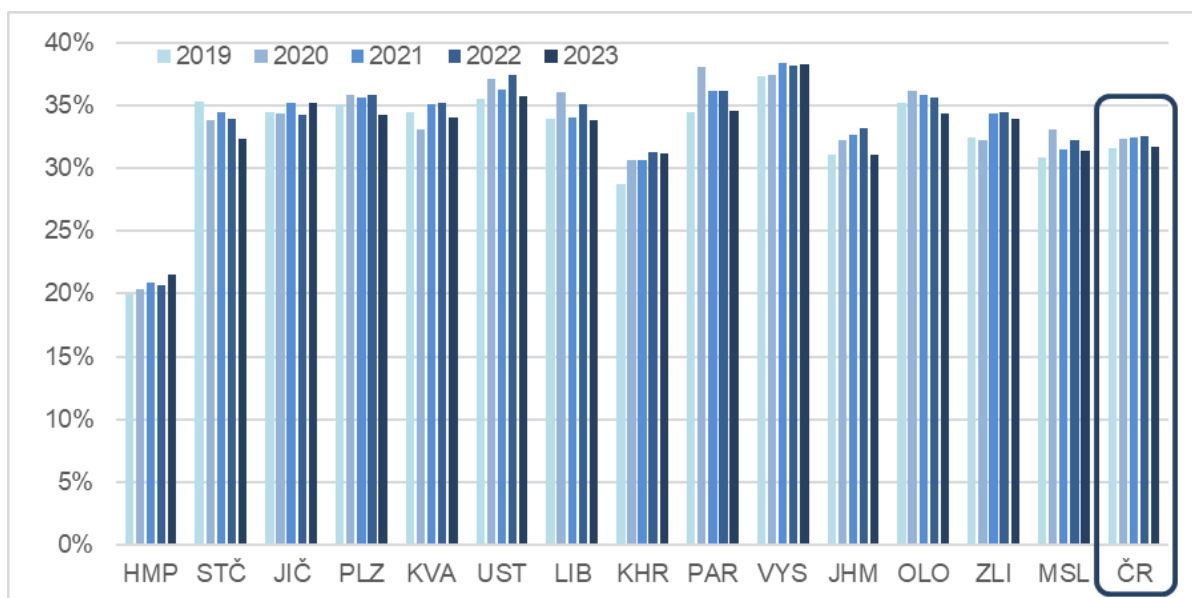
Součástí přípravy v kategorii vzdělání L/0 ukončené maturitní zkouškou je i odborný výcvik. Jedná se o obory vzdělání dříve označované jako studijní obory vyučované na středních odborných učilištích. Absolventi takových oborů se převážně uplatňují na místech dříve vyžadujících vyučení. Dlouhodobý vývoj na těchto pracovních místech však vedl k postupně rostoucím požadavkům na vzdělanost pracovníků. Z tohoto hlediska je vhodné posuzovat vývoj vzdělanostní struktury nově přijatých žáků do středního vzdělávání také jako přehled poskytující součtové hodnoty uvedených kategorií vzdělání.

Graf 9: Vývoj podílů nově přijatých do středního vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

V rámci celorepublikového podílu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání, ve kterém žáci procházejí odborným výcvikem, došlo k opětovnému nárůstu k hodnotám z roku 2018/19. Přičemž nejvyšším zastoupením přijímaných do středního vzdělání s výučním listem a s maturitou a odborným výcvikem se vyznačuje Karlovarský (42,1 %), Ústecký (40,3 %) a kraj Liberecký (39,7 %). Nejnižší hodnoty podílů přijímaných žáků nacházíme, opomeneme-li Prahu (24,6 %), v Jihomoravském (33,9 %) a Královéhradeckém kraji (35,3 %).

Graf 10: Vývoj podílů absolventů středního vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

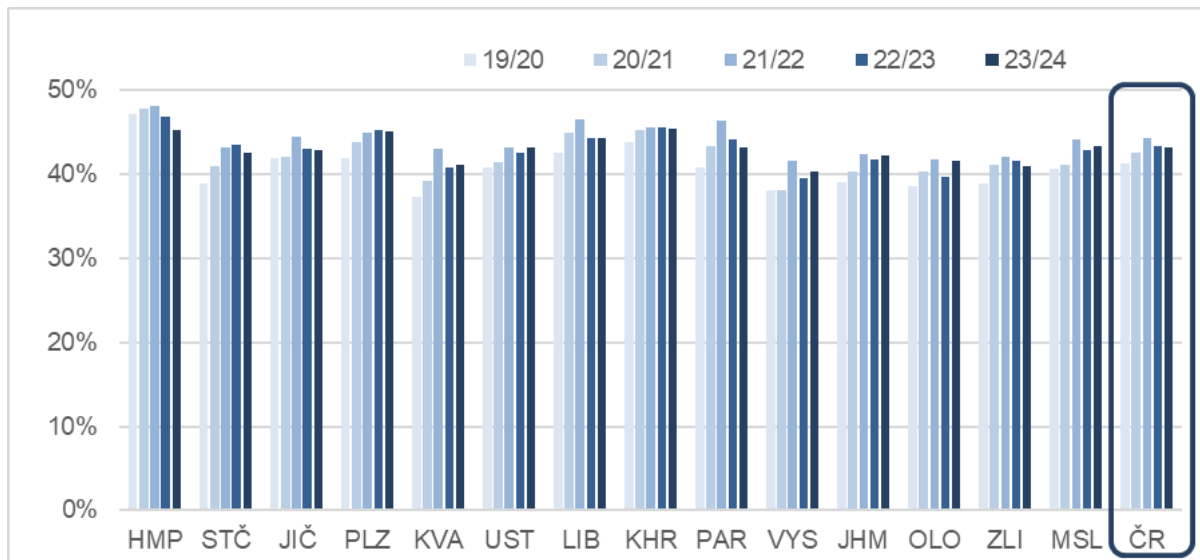
Vývoj počtu absolventů této součtové kategorie s výstupem na trh práce do oblastí pracovních míst dělnického a manipulačního charakteru se vyznačoval poměrně rychlým poklesem do roku 2013, ve znázorňovaném období byl jejich podíl stabilní. Největší nárůst ve srovnání s rokem 2022 byl zaznamenán v krajích Jihočeském (o 1 p. b.) a v hl. m. Praha (o 0,8 p. b.). Naopak největší pokles nastal v Jihomoravském (o 2,1 p. b.) a v Ústeckém kraji (o 1,8 p. b.). V roce 2023 byl nejvyšší podíl absolventů ve středním vzdělání s výučním listem a s maturitou a odborným výcvikem v Kraji Vysočina (38,3 %), Ústeckém kraji (35,7 %), a v Jihočeském kraji (37,2 %). Nejnižší hodnoty podílů absolventů nacházíme, opomeneme-li Prahu (21,5 %), v krajích Královéhradeckém (31,2 %) a Jihomoravském (31,1 %).

4.4 Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M)

Celkový vývoj nově přijímaných do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v ČR lze charakterizovat jako poměrně stabilní.

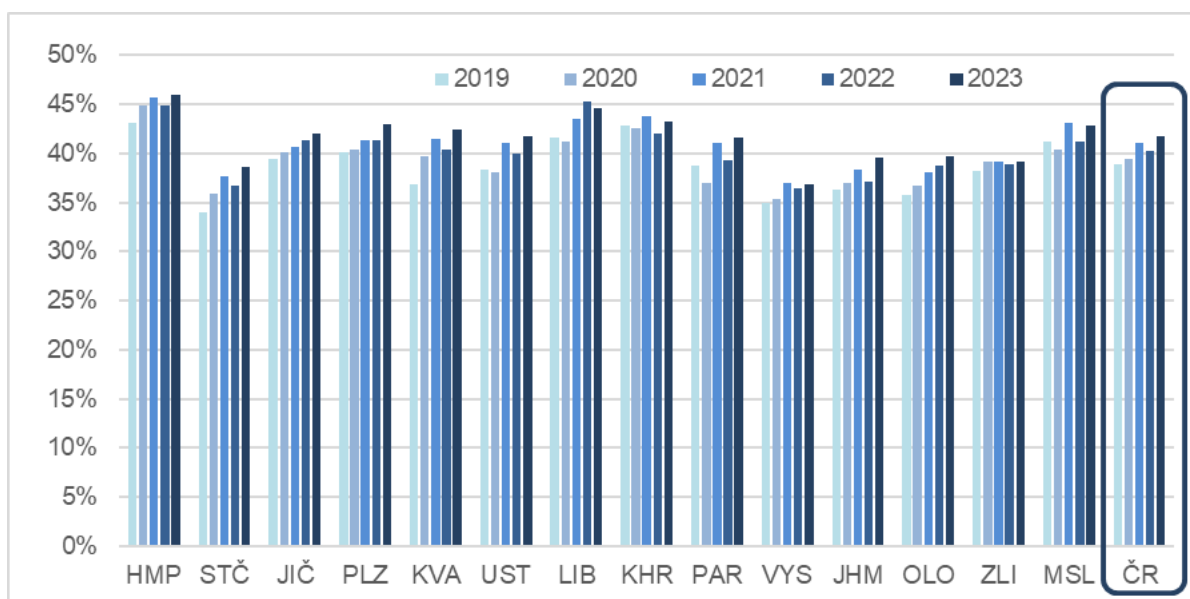
Vývoj sledovaného podílu v jednotlivých krajích se pohybuje kolem celorepublikových průměrů s výjimkou hlavního města Praha, ve kterém je podíl nově přijatých žáků do středního vzdělání s maturitní zkouškou výrazně vyšší. K relativnímu nárůstu došlo v posledním roce nejvíce v Olomouckém kraji a v Kraji Vysočina. Naopak pokles podílu nově přijímaných byl zaznamenán hlavně v hl. m. Praha a kraji Pardubickém.

Graf 11: Vývoj podílů nově přijatých do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v krajích ČR

Nejvyšší podíl přijímaných do středního odborného vzdělání s maturitou ve školním roce 2023/2024 byl v Královéhradeckém kraji (45,4 %) a hlavním městě Praha (45,3 %), což je ve srovnání s celorepublikovým průměrem o více než 2 p. b. vyšší podíl nově přijímaných žáků. Větší podíl nově přijímaných žáků do této kategorie vzdělání je dále v Plzeňském kraji (45,1 %) a Libereckém kraji (44,3 %). Naopak nejnižší podíl nově přijímaných žáků do této kategorie vzdělání je v Kraji Vysočina (40,4 %), Zlínském kraji (40,9 %) a v Karlovarském kraji (41,1 %).

Graf 12: Vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v krajích ČR

Celkový vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou obvykle souvisí se změnami v tendenci nově přijímaných před čtyřmi lety. Výjimku představoval rok 2013, ve kterém nárůst absolventů s největší pravděpodobností souvisel s vysokou neúspěšností absolventů u nově zavedené maturitní zkoušky, kdy v následných letech došlo k navýšení o opakující žáky. V uplynulých letech se vývoj stabilizoval a s narůstajícím počtem nově přijímaných žáků se znovu postupně zvyšuje i podíl absolventů. V porovnání s předchozím rokem došlo k výraznějšímu nárůstu podílu absolventů v Jihomoravském (posun o 2,5 p. b.) a Pardubickém kraji (nárůst o 2,3 p. b.). Nadprůměrně stoupla zastoupení této kategorie absolventů ještě v kraji Karlovarském a Středočeském (shodně o 2 p. b.).

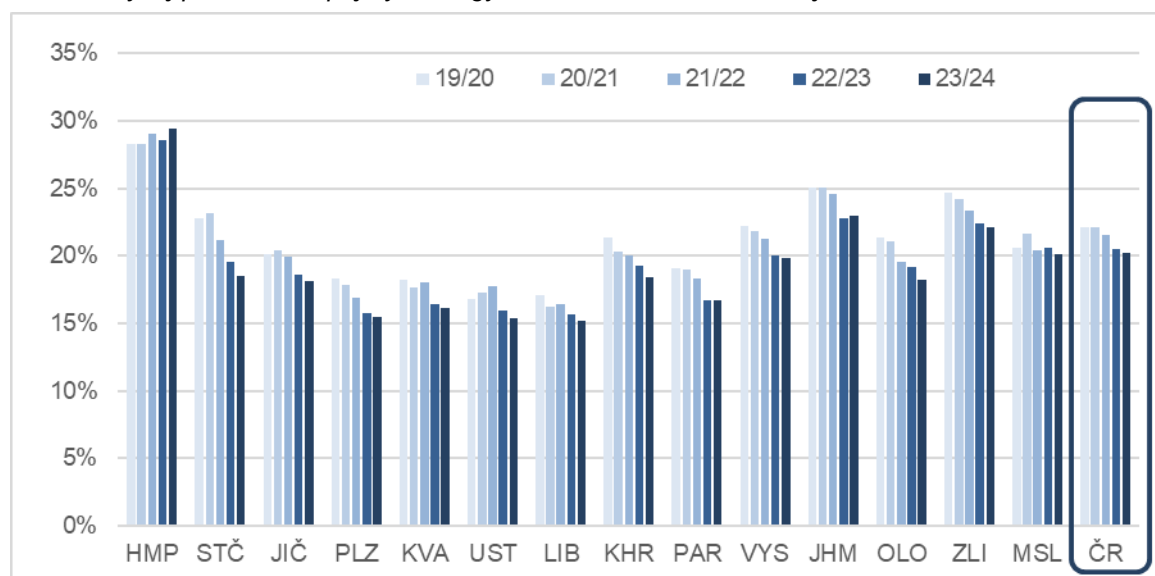
Trojici krajů s nejvyšším podílem absolventů středního odborného vzdělání s maturitou v roce 2023 tvoří kraje hl. m. Praha (46 %), Liberecký (44,6 %) a Královéhradecký (43,3 %). V seznamu krajů s nejnižšími podíly absolventů středního odborného vzdělání s maturitou figurují Kraj Vysočina (36,8 %), Středočeský (38,7 %), a Zlínský kraj (39,1 %).

4.5 Gymnaziální vzdělání (kategorie K)

I když vývoj v gymnáziích nepatří do oblasti odborného školství, vzhledem k souvislostem s celkovým rozdělením populačního ročníku vstupujícího do středních škol uvádíme přehled vývoje i v této kategorii.

Celkový vývoj nově přijímaných žáků do gymnaziálního vzdělání v ČR je charakterizován trendem mírného poklesu nově přijatých žáků (do 4letého studia a odpovídajících ročníků víceletých oborů). Tento pokles v celorepublikových hodnotách není příliš významný, naopak významné rozdíly můžeme vidět v údajích za jednotlivé kraje. V podílech nově přijímaných jsou poměrně výrazně nižší podíly v krajích, ve kterých jsou i nižší podíly vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva.

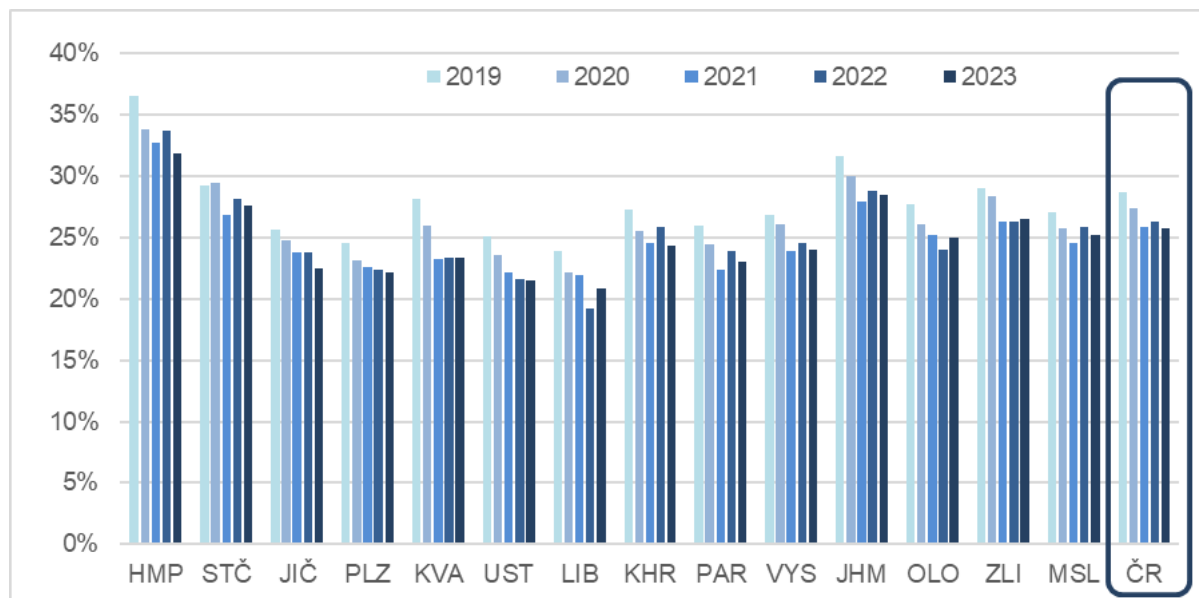
Graf 13: Vývoj podílů nově přijatých do gymnaziálního vzdělání v krajích ČR

Nejvyšší podíl nově přijímaných žáků v roce 2023/24 byl v hl. m. Praze (29,4 %), následují kraje Jihomoravský (23,0 %) a Zlínský (22,1 %). Nejmenší podíl žáků přijímá Liberecký (15,2 %), Ústecký (15,4 %) a Plzeňský kraj (15,5 %).

Ve většině krajů došlo ve srovnání s rokem 2022/23 k relativnímu poklesu nově přijímaných žáků, ačkoli rozdíly nejsou příliš významné. Nejvyšší pokles nastal ve Středočeském a Olomouckém kraji. Mírný nárůst naopak zaznamenalo hl. m. Praha. Rozdíly u dalších krajů jsou spíše méně významné.

Graf 14: Vývoj podílů absolventů gymnaziálního vzdělání v krajích ČR

Vývoj podílů absolventů gymnaziálního vzdělání v České republice souvisí s populačním vývojem a předčasnými odchody ze vzdělání. Podíly absolventů gymnázií se vlastně zvyšují, protože se výrazněji zmenší podíl absolventů odborného vzdělání. Nezanedbatelný podíl maturantů v odborném vzdělání neuspěje u maturitní zkoušky, učební obory jsou o rok kratší (žáci končí o rok dříve) a z této skupiny také častěji žáci předčasně ukončují vzdělávání. Proto do výpočtu podílů vstupují menší počty absolventů odborného vzdělání a podíl absolventů gymnázií je pak zřetelně vyšší než podíl přijímaných, zejména v posledních letech.

Nejvyšší podíl absolventů gymnaziálního vzdělání v roce 2023 je stejně jako v minulých letech v hl. m. Praha (31,9 %). S větším odstupem je na druhém místě Jihomoravský kraj (28,4 %) a dále kraj Středočeský (27,6 %). Nejnižší hodnoty vykazují kraje Liberecký (20,8 %), Plzeňský (22,1 %) a Ústecký (21,4 %).

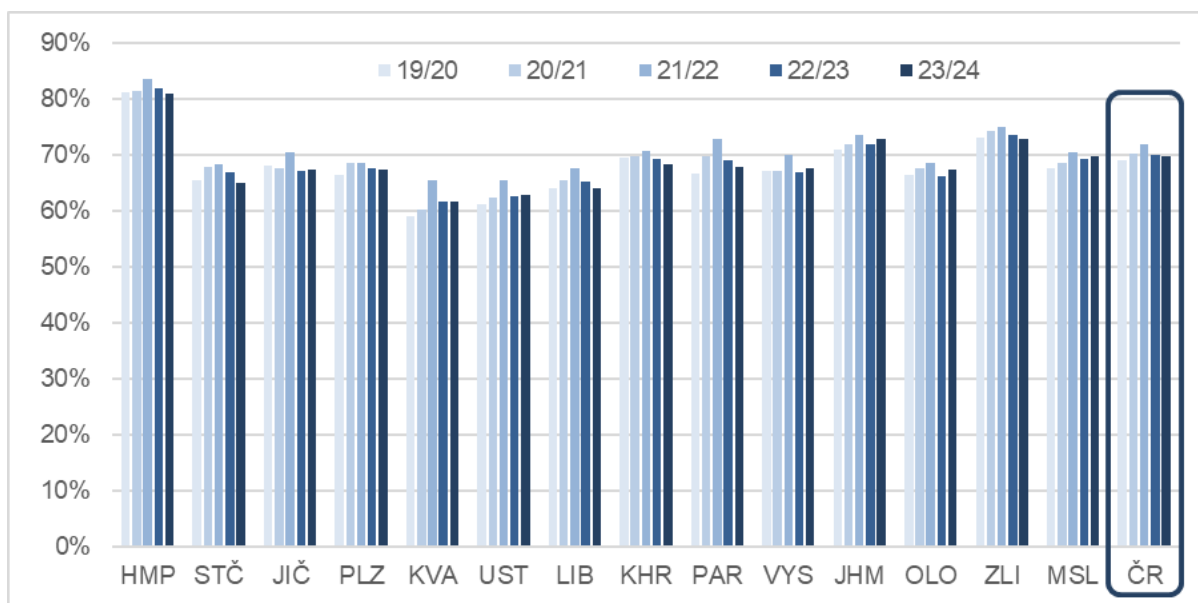
Za poslední rok došlo k mírnému poklesu podílů absolventů gymnázií v šesti krajích, i když jsou tyto rozdíly spíše méně významné. Nejzřetelnější pokles nastal v hl. m. Praze kraji (1,8 p. b.) a Královéhradeckém kraji (1,5 p. b.). Opačné tendence vykazuje Liberecký kraj (o 1,7 p. b.) a dále Olomoucký kraj (1 p. b.).

4.6 Střední vzdělání s maturitní zkouškou navazující na základní školu v souhrnu (kategorie K, M, LO)

Vývoj nově přijímaných do středního vzdělání navazujícího na základní vzdělání a poskytujícího maturitní zkoušku v České republice byl do roku 2008 jednoznačně růstový, a to jak celorepublikově, tak v každém jednotlivém kraji. Tento vývoj se vlivem propadu počtu žáků vycházejících ze základní školy a vlivem informačních kampaní či podpory zájmu o některé učební obory formou stipendií či jiných výhod změnil a od roku 2008 začal pokles podílu přijatých do maturitních oborů. Počínaje rokem 2013 však počet přijímaných žáků opět stoupá. Níže uvedený graf nabízí pětileté ohlédnutí na vývoj podílů nově přijatých žáků do oborů poskytujících maturitní zkoušku. Podíly nově přijatých žáků jsou v posledních letech poměrně stabilní jak z hlediska celorepublikových hodnot, tak i v jednotlivých krajích.

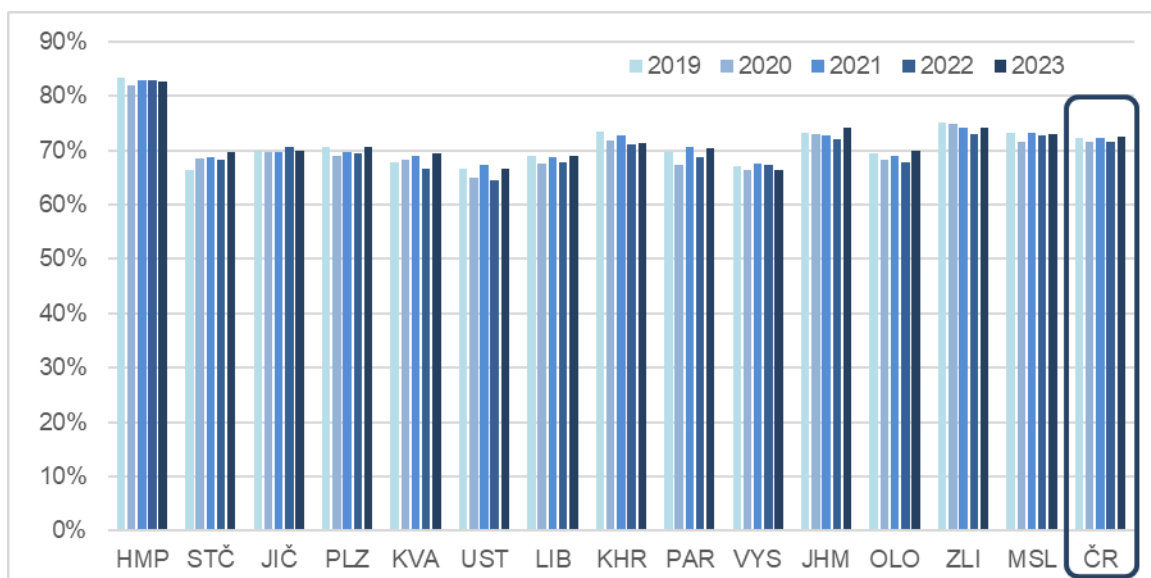

Graf 15: Vývoj podílů nově přijatých po základní škole do oborů poskytujících maturitu v krajích ČR

Oproti roku 2022/23 došlo k poklesu zastoupení této kategorie v kraji Středočeském o 1,8 p. b., dále v kraji Libereckém a Pardubickém (shodně o 1,2 p. b.). Naopak růst bylo možné vidět v Olomouckém (o 1,3 p. b.) a Jihomoravském kraji (o 1 p. b.).

Graf 16: Vývoj podílů absolventů oborů po základní škole poskytujících maturitu v krajích ČR

Vývoj podílů absolventů v maturitních oborech navazujících na základní školu byl dlouhodobě rostoucí, od roku 2013 byl však zřejmý pokles, většinou způsobený neúspěšností mnoha žáků u maturitní zkoušky. V uplynulých letech jsme viděli rostoucí tendence vývoje podílů absolventů oborů poskytujících maturitu, jak z hlediska celorepublikových hodnot, tak i v jednotlivých krajích. Výše uvedený graf nabízí ohlédnutí na uplynulých pět let, které se zdají být z hlediska vývoje podílu žáků stabilní.

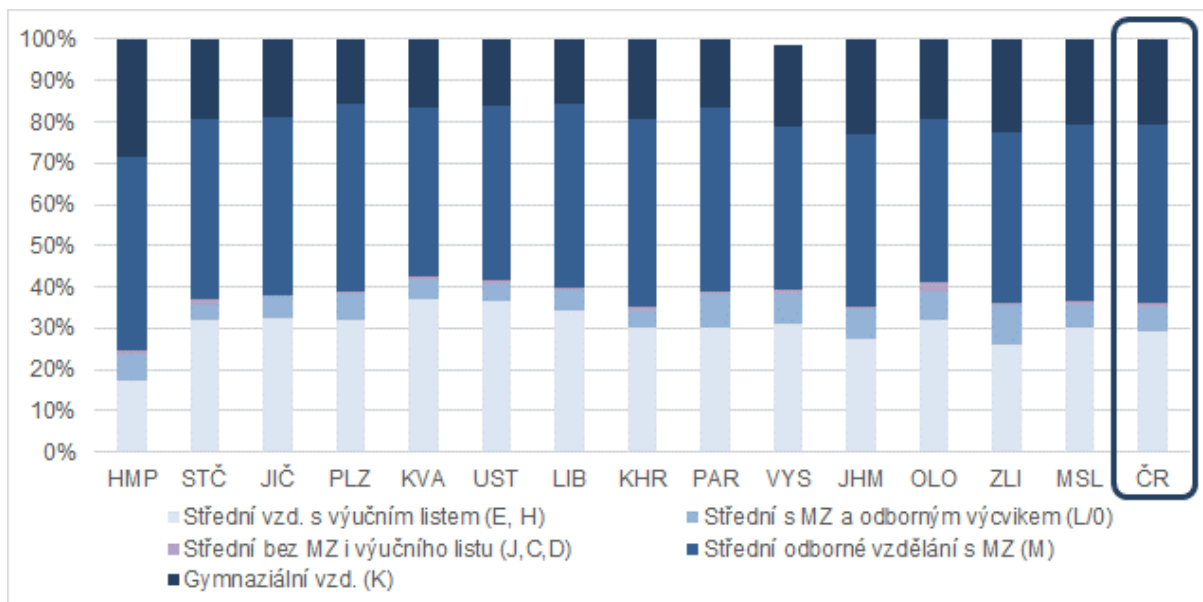
Oproti roku 2022 došlo k relativnímu poklesu podílů absolventů maturitních oborů pouze ve 3 krajích (Kraj vysočina, Jihočeský a nepatrně také v Praze). V ostatních krajích je možné vidět mírný nárůst této kategorie, což se nejvíce ukazuje v kraji Karlovarském (o 2,8 p. b.) a Ústeckém (o 2,2 p. b.). Růst o více než 2 p. b. je pozorovatelný ještě v kraji Jihomoravském a Olomouckém.

Trojici krajů s nejvyšším podílem absolventů s maturitní zkouškou v roce 2023 tvoří hl. m. Praha (82,6 %), Jihomoravský (74,2 %) a Zlínský kraj (74,1 %). V seznamu krajů s nejnižšími podíly absolventů s maturitou figurují Kraj Vysočina (66,3 %), Ústecký kraj (66,7 %) a Liberecký kraj (66,3 %).

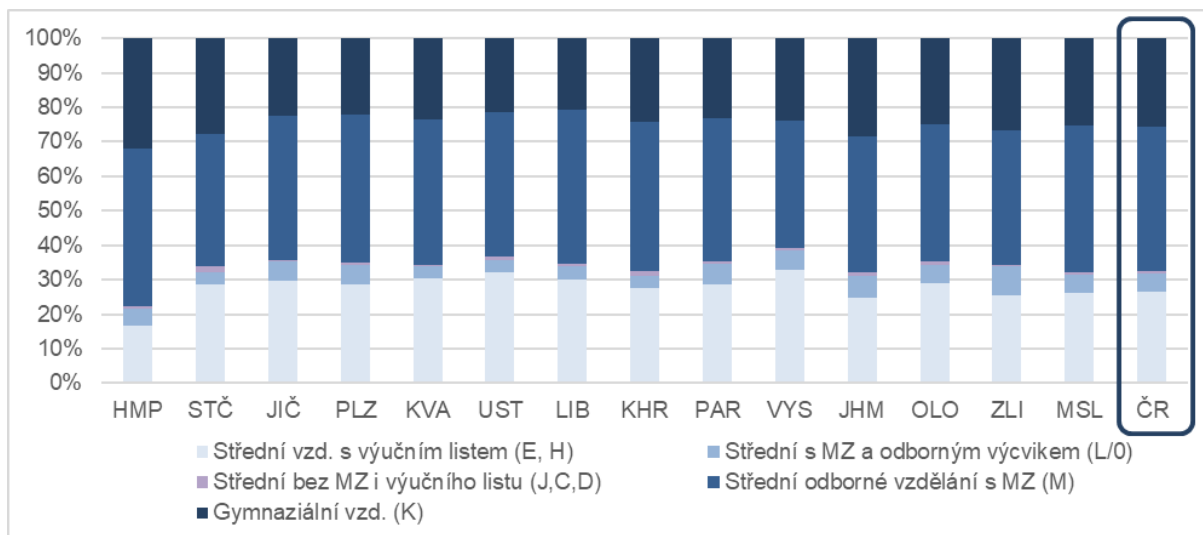
Na závěr připojujeme celkové znázornění podílů nově přijatých žáků a absolventů v roce 2023/24 v jednotlivých krajích a v České republice. Počty a podíly nově přijímaných žáků a absolventů provází dlouhodobé trendy, které jsou charakteristické možnostmi vzdělávání i mírou potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v konkrétním kraji.

Poslední část tvoří tabulky uvádějící počty nově přijatých a absolventů všech kategorií středního vzdělávání ve všech krajích v uplynulých letech.

Graf 17: Podíly nově přijatých do středního vzdělávání po základní škole v krajích ČR – kategorie vzdělání E, H, K, L0, M (2023/24)

Graf 18: Podíly absolventů středního vzdělávání po základní škole v krajích ČR – kategorie vzdělání E, H, K, L0, M (2023)

Tab. 6: Počty nově přijatých žáků

2023/24	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	3 409	128	5 404	1 110	8 338	18 389	627	1 612
Středočeský kraj	4 389	196	2 432	505	5 590	13 112	524	208
Jihočeský kraj	2 550	36	1 435	504	3 406	7 931	499	233
Plzeňský kraj	2 246	37	1 080	463	3 141	6 967	410	553
Karlovarský kraj	1 214	21	522	143	1 326	3 226	66	97
Ústecký kraj	3 695	121	1 578	433	4 428	10 255	341	325
Liberecký kraj	1 797	37	775	227	2 259	5 095	189	74
Královéhradecký kraj	2 177	64	1 302	326	3 214	7 083	181	189
Pardubický kraj	2 088	45	1 107	527	2 866	6 633	259	234
Vysočina	1 913	53	1 204	449	2 456	6 075	298	160
Jihomoravský kraj	3 530	104	3 082	1 013	5 672	13 401	639	612
Olomoucký kraj	2 437	85	1 411	586	3 220	7 739	433	478
Zlínský kraj	1 878	32	1 554	685	2 873	7 022	362	235
Moravskoslezský kraj	4 057	97	2 759	855	5 954	13 722	663	927
Celkem ČR	37 380	1 056	25 645	7 826	54 743	126 650	5 491	5 937

2022/23	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	3 028	123	4 930	1 077	8 096	17 254	614	1 544
Středočeský kraj	3 844	155	2 356	462	5 252	12 069	619	219
Jihočeský kraj	2 495	31	1 429	401	3 305	7 661	446	168
Plzeňský kraj	2 088	33	1 033	422	2 964	6 540	421	546
Karlovarský kraj	1 157	40	511	136	1 271	3 115	73	178
Ústecký kraj	3 525	80	1 538	393	4 101	9 637	341	283
Liberecký kraj	1 686	24	771	167	1 762	4 410	232	82
Královéhradecký kraj	1 978	53	1 268	280	3 009	6 588	148	194
Pardubický kraj	1 932	39	1 066	515	2 813	6 365	259	230
Vysočina	1 844	42	1 137	413	2 253	5 689	304	142
Jihomoravský kraj	3 520	94	2 938	941	5 377	12 870	614	637
Olomoucký kraj	2 349	149	1 413	534	2 924	7 369	461	533
Zlínský kraj	1 741	31	1 491	626	2 779	6 668	351	201
Moravskoslezský kraj	3 968	96	2 721	759	5 685	13 229	578	887
Celkem ČR	35 155	990	24 602	7 211	52 011	119 969	5 461	5 844

2021/2022	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	2 564	128	4 744	1 044	7 866	16 346	636	1 511
Středočeský kraj	3 324	158	2 316	421	4 721	10 940	596	265
Jihočeský kraj	2 060	35	1 406	415	3 141	7 057	503	219
Plzeňský kraj	1 853	31	1 009	396	2 688	5 977	424	445
Karlovarský kraj	939	8	496	120	1 180	2 743	55	105
Ústecký kraj	2 978	70	1 569	392	3 819	8 828	374	302
Liberecký kraj	1 382	21	708	182	1 654	3 947	192	125
Královéhradecký kraj	1 738	54	1 222	296	2 780	6 090	148	192
Pardubický kraj	1 518	40	1 049	464	2 657	5 728	335	306
Vysočina	1 510	43	1 097	356	2 142	5 148	308	154
Jihomoravský kraj	3 067	106	2 939	762	5 072	11 946	629	650
Olomoucký kraj	2 117	76	1 360	491	2 902	6 946	486	460
Zlínský kraj	1 547	21	1 458	592	2 627	6 245	373	241
Moravskoslezský kraj	3 602	118	2 562	716	5 528	12 526	595	934
Celkem ČR	30 199	909	23 935	6 662	49 134	110 839	5 654	5 909

Tab. 7: Počty absolventů

2023	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	2 102	85	4 006	598	5 782	12 573	345	706
Středočeský kraj	2 188	110	2 100	271	2 944	7 613	300	107
Jihočeský kraj	1 676	19	1 266	309	2 373	5 643	248	109
Plzeňský kraj	1 240	25	954	239	1 854	4 312	208	199
Karlovarský kraj	594	4	457	73	830	1 958	28	51
Ústecký kraj	2 007	70	1 338	220	2 604	6 239	170	132
Liberecký kraj	948	24	655	116	1 402	3 145	85	31
Královéhradecký kraj	1 321	56	1 173	183	2 085	4 818	90	125
Pardubický kraj	1 246	38	1 001	255	1 809	4 349	152	116
Vysočina	1 401	38	1 024	237	1 574	4 274	181	79
Jihomoravský kraj	2 320	88	2 651	584	3 693	9 336	316	294
Olomoucký kraj	1 542	52	1 324	283	2 105	5 306	253	164
Zlínský kraj	1 332	20	1 385	441	2 043	5 221	199	116
Moravskoslezský kraj	2 450	58	2 345	480	3 998	9 331	289	353
Celkem ČR	22 367	687	21 679	4 289	35 096	84 118	2 864	2 582

2022	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	1 865	88	3 842	500	5 133	11 428	286	633
Středočeský kraj	2 204	93	2 043	256	2 665	7 261	235	137
Jihočeský kraj	1 540	34	1 276	296	2 220	5 366	179	111
Plzeňský kraj	1 266	22	947	248	1 745	4 228	167	212
Karlovarský kraj	599	20	433	54	748	1 854	36	69
Ústecký kraj	2 027	61	1 267	175	2 345	5 875	82	97
Liberecký kraj	933	17	564	100	1 332	2 946	77	33
Královéhradecký kraj	1 212	40	1 123	144	1 820	4 339	63	101
Pardubický kraj	1 274	32	993	232	1 636	4 167	122	114
Vysočina	1 313	33	1 012	257	1 502	4 117	139	79
Jihomoravský kraj	2 452	82	2 606	557	3 360	9 057	250	319
Olomoucký kraj	1 610	85	1 265	269	2 048	5 277	216	180
Zlínský kraj	1 388	20	1 371	409	2 026	5 214	161	120
Moravskoslezský kraj	2 359	67	2 295	506	3 671	8 898	258	330
Celkem ČR	22 042	694	21 037	4 003	32 251	80 027	2 271	2 535

2021	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	1 900	80	3 812	539	5 316	11 647	271	617
Středočeský kraj	2 264	84	2 015	322	2 825	7 510	202	99
Jihočeský kraj	1 589	20	1 266	288	2 167	5 330	168	96
Plzeňský kraj	1 309	23	994	258	1 818	4 402	123	200
Karlovarský kraj	615	3	465	87	829	1 999	25	29
Ústecký kraj	1 949	25	1 338	243	2 481	6 036	133	97
Liberecký kraj	934	15	669	103	1 328	3 049	70	39
Královéhradecký kraj	1 168	48	1 100	201	1 958	4 475	61	112
Pardubický kraj	1 268	20	982	324	1 806	4 400	118	75
Vysočina	1 367	33	1 034	296	1 600	4 330	156	64
Jihomoravský kraj	2 413	90	2 560	580	3 515	9 158	311	330
Olomoucký kraj	1 656	48	1 387	316	2 096	5 503	231	135
Zlínský kraj	1 311	11	1 341	445	2 000	5 108	161	87
Moravskoslezský kraj	2 442	88	2 320	537	4 072	9 459	280	292
Celkem ČR	22 185	588	21 283	4 539	33 811	82 406	2 310	2 272

Vydal Národní pedagogický institut České republiky
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2024

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz